

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА – 23 ноември 2009 г.

Медия: ДНЕВНИК

- Заглавие:**
- [Финално раздаване на постове в Еврокомисията](#) България все повече се отдалечава от желаните ресор
  - [Хайку поет на върха на ЕС](#) Херман ван Ромпой е известен като майстор на консенсуса
  - [Военният министър е сменил шефове на ключови фирми и звена](#) Прокуратурата проверява агенции и ведомствения телевизионен канал
  - [Юридически капан "пази" строежите в Странджа](#) Две министерства изпаднаха в принудително противоречие
  - [Пациентите може да доплащат повече за лекарства](#) Евтини и скъпи медикаменти ще бъдат поставени в една група
  - [Кризата засили конкуренцията за пазара на международни превози](#) Завърнали се от ЕС камиони притискат цените надолу
  - [Депутати решиха митниците да лицензират търговците на цигари](#) Акцизът на тютюна за пушене ще достигне 100 лв. през 2010 г., при около 55 лв. сега
  - [Дистрибутор на храни ще изгражда логистичен център](#) Базата с 8 хил.кв.м площ ще се използва за складиране на замразени продукти
  - [Трише: Банките рискуват да се пристрастят към евтините кредити](#) Финансовите институции трябва да се подготвят за прекратяването на мерките за подкрепа
  - ["Енемона" ще предлага варианти през целия декември](#) Компанията предлага 6 млн. броя от новите инструменти

Медия: СЕГА

- Заглавие:**
- [Ревизия показва кой е харчел парите на "Информационно обслужване"](#) Договори за наеми масово са сключвани без търг или на цени, двойно по-ниски от законовите
  - [Тайният договор за фискалния резерв е вече в прокуратурата](#) Симеон Дянков: Ще контролирам в кои банки се държат парите на държавата
  - [Преподавател във ВУЗ е осъден за изнудване на студент](#) Надка Моллова от Лесотехническият университет поиска три компютъра за заверка
  - [Поскъпват картите за градския транспорт в София](#) Увеличението е заради кризата, а цените не са пипани от 2004 г.
  - [Държавата ще позволи да се въведе такса за електромерите](#) Работна група предлага ЕРП-тата да платят графопостовите след 2011 г.
  - [Всички безработни ще имат достъп до парите от ЕС](#) До края на 2010 г. ще сме усвоили 250 млн. лв. за пазара на труда от еврофондовете, казва социалният зам.-министър Красимир Попов

Медия: МОНИТОР

- Заглавие:**
- [Фандъкова отказва подаръци за кметския пост](#) Новият градоначалник се заклева, захваща се със зимното чистене
  - [Трус в синьото политбюро заради Черния](#) Махат Найденов Зеленогорски от НИС на СДС, Костов го брани
  - [Парите за трансплантации скачат двойно](#) 80 хиляди за ново сърце или черен дроб
  - [Всеки втори неграмотен и след гимназията](#) 50% от зрелостниците не владеят добре правописа
  - [Кръчмари се уредиха с евтини музикални права](#) Нова организация обединява необвързаните творци
  - [Един милион кухи фирми у нас](#) Повечето дружества са създадени за точене на ДДС, твърдят експерти
  - [Готови сме срещу нова газова криза](#) За цената на синьото гориво ще решава ДКЕВР
  - [Доц. д-р инж. Стефан Модев: Българите не знаят да се къпят](#) Софиянци ще ходят жадни, когато станат 3 милиона, казва деканът на хидротехническият факултет

Медия: ТРУД

- Заглавие:**
- [Скъпите лекарства - още по-скъпи](#) За някои досега безплатни медикаменти болните ще започнат да вадят пари от джоба си

Медия: 24 ЧАСА

- Заглавие:**
- [Властта без големи самолети](#) машина, която е на разположение на правителствения отряд 28 е фалконът, който има само девет места
  - [Интернет влиза в телевизора](#) На екрана чрез дистанционното ще се пишат SMS-и, ще се сърфира в интернет, ще се упражнява родителски контрол, дори ще могат да се правят спортни залагания
  - [Пускат частна бърза помощ при катастрофи](#) Екипите ще са на 18 опасни места по магистралите и първокласните пътища в страната

Медия: КАПИТАЛ

- Заглавие:**
- [Държавата и фирмите в омлет](#) Бюджетът прехвърля дефицита си към частния сектор. Фирмите и банките не се дават
  - [За какво ни е БАН](#) Инвестициите на държавата в наука трябва да са повече, но само ако тя може да даде повече резултати
  - [Наполовина празна](#) Въпреки стабилните финансови резултати за 2008 г., рекламната индустрия не знае какво да очаква
  - [Гигантски слалом с големите](#) Българските ски курорти ще се конкурират с европейските за всеки турист
  - [Авантюрата "Конкурентоспособност"](#) Оперативната програма, която трябва да осигури на фирмите средства за модернизация, буксува

ЗА БСК: 21-23 ноември 2009 г.**Медия: СЕГА – 21 НОЕМВРИ**

- Заглавие:**
- **Кризата върнала България в 1985 г. – стр.1**
20 години след началото на прехода българската индустрия се мъчи да достигне върховото си ниво от 1988 г. Това се е получило през миналата година, но заради връхлетялата ни глобална криза сме се върнали на нивото от 1985 г., показва анализ на Българската стопанска камара и фондация "Фридрих Еберт". Изследването разкрива, че от 1998 до 2008 г. средствата за работна заплата в промишлеността реално са се повишили само с 14.6%. За този 10-годишен период производителността на труда се е увеличила 4 пъти, а заплатите номинално са нараснали само 2.5 пъти, показва анализът на БСК. Тези данни опровергават често повтаряното от предното правителство твърдение, че заплатите у нас изпреварвали производителността.

- **Кризата върнала България в 1985 г. – стр. 4**

20 години след началото на прехода българската индустрия се мъчи да достигне върховото си ниво от 1988 г. Това се е получило през миналата година, но заради връхлетялата ни глобална криза сме се върнали на нивото от 1985 г., показва анализ на Българската стопанска камара и фондация "Фридрих Еберт". Изследването разкрива, че от 1998 до 2008 г. средствата за работна заплата в промишлеността реално са се повишили само с 14.6%. За този 10-годишен период производителността на труда се е увеличила 4 пъти, а заплатите номинално са нараснали само 2.5 пъти, показва анализът на БСК. Тези данни опровергават често повтаряното от предното правителство твърдение, че заплатите у нас изпреварвали продуктивността. Според зам.-шефа на камарата Камен Колев само през последните години има известно ускоряване на ръста на заплатите, което обаче е за сметка на голямото изоставане преди това. Ръстът на работната заплата в България трябва да бъде обвързан с ръста на производителността на труда, заяви директорът на фондация "Фридрих Еберт" за България Марк Майндаурис. Той също изтъкна, че сега има изоставане на заплатите. Изследването показва, че през периода има силно свиване на дела на разходите за труд и социални екстри, а перото "други разходи" е скочило над 3 пъти. Точно тук има място за повишаване на продуктивността, смятат от БСК.

Медия: СТАНДАРТ – СТР.10, 21 НОЕМВРИ

- Заглавие:** [Кризата ни върна в 1985 година](#)
Кризата ни е върнала в 1985 г. Заради рецесията през настоящата година обемът на производството се е свил до нивата отпреди 24 години. Това сочи проучване на Българската стопанска камара и фондация "Фридрих Еберт", представено вчера. Само за една година по време на кризата промишленият ни сектор се е свил с 20 на сто. Иначе през 2008 г. икономиката ни е достигнала нивата от 1988 г., когато е бил върховият момент на производителността в страната. Заетостта у нас се е понижавала с 1% годишно след въвеждането на валутния борд, сочи още изследването. Успоредно с ролята си на стабилизатор на финансовата система валутният борд е и възпиращ фактор, особено за експортно ориентираните производства. За последните 10 години производителността на труда се е увеличила 4 пъти, а работните заплати - само 2,5 пъти, сочи още изследването. Стигнали сме предела на намаляване на осигурителните вноски и оттук нататък намаляването им поставя в риск социалноосигурителната система, каза Димитър Бранков, зам.-председател на БСК.

Медия: *ПАРИ – 23 НОЕМВРИ, СТР.8*

Заглавие: През 2008 икономиката ни е достигнала 1988 г.

Произвеждаме все повече продукти с ниска добавена стойност

Производителността на труда в България се е увеличила над 50% през последните 10 години, но основната причина за това е била не въвеждането на нови технологии и модернизация на промишленото оборудване, а задържането на темпа на нарастване на заплатите. Това показва проучване на Българската стопанска камара и фондация Фридрих Еберт на промените в производството, производителността и работните заплати в периода 1997-2009 г. През 2008 българската промишленост е достигнала нивото от 1988 г. - годината, в която са отчетени най-добрите показатели за производство и ефективност на икономиката на страната ни, заяви Димитър Бранков, зам.-председател на БСК. Световната финансова и икономическа криза обаче е спряла този положителен тренд през последното тримесечие на 2008 г. В сравнение с преломната 1988 г. структурата на нашата икономика е коренно различна. Рязко се е снижил дялът на машиностроенето, електротехническата, електронната, химическата и хранително-вкусовата промишленост. Тоест икономиката ни расте все повече за сметка на производства с ниска добавена стойност, коментира Бранков. От 1997 до 2008 г. дялът на добавената стойност в нетните продажби в промишлеността пада трайно във всички сектори с изключение на добива на метални руди.

Медия: *CITYBUILD.BG*

Заглавие: [Основните промени в производството представи БСК](#)

Медия: *CROSS-BG.NET*

Заглавие: [БСК: Промишленото производство е върнало обема си от 1985 г.](#)

Медия: *BANKER.BG*

Заглавие: [Състоянието и развитието на пазара на труда обсъдиха ръководствата на БСК и на МТСП](#)

Медия: *BULGARIA-NEWS.BG*

Заглавие: [ЕФЕКТИВНОСТ ПРЕЗ КРИВ МАКАРОН](#). Производителността на труда е нараснала с 50% за 10 години, но не заради модернизация на мощностите в промишлеността, а заради задържането на заплатите

Медия: *B2BNEWS.BG*

Заглавие: [Производителността на труда в България \(1990-2009 г.\)](#)

Медия: *TECHNEWS.BG*

Заглавие: [Конкурентоспособността у нас нараства](#)

Медия: *ECON.BG*

Заглавие: [През 2008 г. икономиката ни е достигнала нивата си от 1988 г.](#)

Медия: *bTV*

Заглавие: [Кабинетът дължи на бизнеса 1,5 млрд. лева](#)

Медия: *AKADEMIKA.BG*

Заглавие: [Стопанската камара излезе с позиция за БАН](#)

Медия: *FOCUS*

Заглавие: [Стигнахме предела на намаляване на осигурителните вноски, според Димитър Бранков](#)

Медия: *BULGARSKI.POGLED.INFO*

Заглавие: [Ще плащат ли предприемачите за грешките на Станишев?](#)

Медия: *DIR.BG*

Заглавие: [Рецесията върнала икономиката ни към 1985 г.](#)

Медия: *MONEY.BG*

Заглавие: [Рецесията върнала икономиката ни към 1985 г.](#)

Медия: *SPORTLINE.BG*

Заглавие: ["Еврофутбол" стана член на стопанската камара](#)

Медия: *MONEY.BG*

Заглавие: **БАН и държавата да решат проблемите заедно**

Протичащата напоследък дискуссия в медийното пространство относно мястото на Българската академия на науките (БАН) в българския общественно-икономически живот ни провокира да изразим позицията си, като организация, чийто дългогодишен член е БАН. Приветстваме, по принцип, декларираното намерение на отговорни институции да търсят пътища за постигане на по-висока ефективност на разходите за наука и по-активна връзка между научните изследвания и икономиката. Възниква въпросът, не следва ли държавните органи и БАН - една доказала се през последното столетие институция, заедно да разгледат и да решат проблемните въпроси за повишаване ефективността на научните изследвания, а не проблемите да се коментират чрез пресата? Българска стопанска камара (БСК) винаги е отстоявала позиции, основани на принципа за пазарната ориентираност на обществените разходи. Заедно с това, бихме искали да припомним, че голяма част от дейностите на научните екипи, работещи в БАН, поради естеството на своята дейност, принципно не биха могли да носят пряк финансов ефект. Непреките ползи за икономиката и за обществото, обаче, трябва да бъдат обективно оценени и те са неоспорими. Позволяваме си да припомним, само някои от тях:

1. Ежедневни метеорологични и хидрологични прогнози, включително система за ранно предупреждение за възможен пренос на радиоактивно замърсяване при ядрена авария и ежедневно измерване на съдържанието на радиоактивни вещества във въздуха, водите и валежите.
2. Поддържа Национална система за регистрация, анализ и оценка на силни земни движения, сеизмичното осигуряване на сгради и съоръжения.
3. Мрежа за наземни измервания на биологично активната слънчева ултравиолетова радиация.
4. Ежедневно изследване на развитието на ветровото вълнение в крайбрежните води на Черно море и ежедневна специализирана морска прогноза за корабоплаването в Западно Черно море, екологичен мониторинг на крайбрежните Черноморски води и проследяване на транспорта и дифузията на нефтени разливи.
5. Единствената в страната лаборатория по компютърна вирусология.
6. Изготвя и поддържа червените книги на фауната и флората на България, ръководи дейността по крупните проекти „Натура 2000“.
7. Основните археологически проучвания по българските земи, в резултат на което са разкрити такива ценни обекти като Перперикон, Долината на тракийските царе, защитния вал около старите български столици и много други!
8. Нова, широка гама микробиологични средства и препарати.
9. Високо интелигенти изделия за отбранителната промишленост.
10. Развитие на методите за леене с противоналягане и основаване на нови направления в машиностроенето.
11. Широка гама електрохимични източници.
12. Нови типове електрооптични изделия.

Медия: *В. ПОСОКИ*

Заглавие: **БСК: без държавна намеса в ценообразуването на газа**

Продължаващата намеса на държавата в ценообразуването на природния газ прави икономиката ни неконкурентоспособна, се казва в становище на Българска стопанска камара /БСК/. С изменения в Закона за енергетика се въвежда пълна либерализация на пазара на природен газ в Република България. От 01.07.2007 г., в изпълнение на Европейската газова директива, всички потребители на природен газ в страната имат право да избират от кого да закупуват природен газ. Понастоящем тази либерализация съществува само на хартия, твърдят от БСК. В съответствие с измененията в законодателството при регулирани от държавата цени, следва да се реализират не повече от 10% от количествата природен газ в страната, като останалите трябва да се договарят на свободния пазар. Тази законова разпоредба не се изпълнява и в резултат на това цените за всички категории потребители не са пазарно определени, а административно регулирани, посочват още от камарата. Реални стъпки от страна на държавните монополисти Булгаргаз ЕАД и Булгартрасгаз ЕАД за осъществяване на либерализацията на търговията с природен газ все още не са предприети. И днес Булгаргаз ЕАД не позволява на своите потребители да предоговарят съществуващите дългосрочни договори за доставка и продължава да се държи като монополист от близкото социалистическо минало, коментират от Българска стопанска камара. Специалистите от камарата предлагат няколко мерки за бързо преодоляване на проблемите. Част от тях включват прекратяване намесата на държавата при ценообразуването на природния газ на вътрешния пазар и отмяна на административно определената в Наредбата за регулиране цените на природния газ надценка от 3% за Булгаргаз ЕАД. От БСК предлагат още да се премахне кръстосаното субсидиране чрез въвеждане на диференцирани цени на природен газ в зависимост от количеството и режимите на потребление, елиминиране на възможността за субективно определяне цените на топлинната и електрическата енергия.

Медия: *НАЦИОНАЛНА БИЗНЕС ПОЩА (СТ.ЗАГОРА) – 23 НОЕМВРИ*

Заглавие: Мерки за подобряване дейността на Търговския регистър обсъждаха на кръгла маса

На форум в хотел „Мериан палас“ в Стара Загора на 20 ноември бяха обсъдени предложения и мерки за подобряване на дейността на Търговския регистър и възможностите за преодоляване на пропуските и тромавите процедури. Организатор на събитието беше Американската търговска камара в България в партньорство с **Българска стопанска камара**, Българска търговско-промишлена палата и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България. На кръглата маса присъстваха представители на бизнеса, съдебната власт, юристи. Във форума участваха Валентин Георгиев, изпълнителен директор на Американската търговска камара в България, Владимир Пенков от адвокатско дружество „Пенков, Марков & Партньори“, Боян Терзиев, директор на Дирекция „Длъжностни лица по регистрация“ в Агенция по вписванията, Олег Стоилов, председател на Търговско-промишлена палата-Стара Загора, и Калоян Попов от агенция „Маркет линкс“. Трябва да се изградят трайни и ефективни мостове между Търговския регистър и бизнеса. Следващата стъпка е свързването на Търговския регистър с останалите регистри в България, а след това с търговските регистри на държавите от ЕС, заяви Боян Терзиев. Адвокат Владимир Пенков обяви, че на среща с депутати ще бъде акцентирано на важни казуси при промяната на Търговския закон, с оглед защитата на инвеститорите и стабилността на регистрацията. На форума бе отчетен и значителният напредък в работата на Агенцията по вписванията по отношение на Търговския регистър, като прозрачност и пълнота на информацията, намаляване на документо-оборота и др. Сред предложенията на бизнеса, които ще бъдат представени на вниманието на НС, са: предвиждане на възможност за даване на срок за отстраняване на пропуск в заявлението, без да се дължи нова такса за това, въвеждане на изискване за проверка на истинността на адреса при регистрация на нов търговец, изрично законодателно уреждане на правото на прокуриста да подава заявление в качеството си на законов представител на търговеца, засилване на защитата на фирменото наименование, намаляване на минималния законоизискуем капитал на ООД до 2 лв., създаване на информационна секция на интернет страницата на Агенцията по вписванията, на която да се посочват най-често допусканите грешки при подаване на заявления, създаване на възможност за търсене по допълнителни критерии като адрес на управление, вписан капитал и др., пълно ограничаване на достъпа до документите в търговския регистър, които съдържат лични данни. Достъпът до данните в търговския регистър да бъде контролиран и да е видно кои лица и по кое време са проверявали партидата на съответния търговец, искат още представителите на бизнеса.

Медия: СТАРОЗАГОРСКИ НОВИНИ

Заглавие: Обсъждат подобряването на Търговския регистър

Мерките за подобряване на Търговския регистър ще обсъждат на кръглата маса, която ще се проведе на 20 ноември от 9 часа в хотел "Мериан Палас", представители на бизнеса и институциите от региона. Целта на форума е да се обсъдят мерките за подобряване работата на Търговския регистър, около които се обединява бизнесът, с оглед на предстоящите промени в Закона за Търговския регистър. Ще бъдат представени резултатите от анкетно проучване на агенция "Маркет линкс" сред бизнеса за законодателните, организационните и информационните мерки, чието прилагане ще подобри търговската регистрация у нас. Сред тях разяване особеностите на търговската регистрация, създаване на възможност за подаване на заявление от лице с нотариално заверено Пълномощно, засилване на защитата на фирменото наименование, като проверката за уникалност се разшири и до вписаните в регистрите на Патентното ведомство търговски марки и означения, опростяване на процедурата по служебна ликвидация на непререгистриралите се в 3-годишния срок търговци, намаляване на минималния законоизискуем капитал на ООД до 2 лв., откриване на постоянно действащи телефонни линии от Агенцията по вписванията, на които да може да се получава информация и указания. Ще се обсъдят и резултатите от проучването на удовлетвореността на бизнеса от услугите на Търговския регистър, както и независим анализ на правната уредба на търговската регистрация. Предвидено е и обсъждане на предизвикателствата пред търговската регистрация на компаниите в България. Организатори са Американската търговска камара в България в партньорство с Българската стопанска камара. Българската търговско-промишлена палата и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България. Кръглата маса е част от финансираната от "фонд България" на Балканския тръст за демокрация проект на Американската търговска камара у нас за по-голяма прозрачност и отчетност на Търговския регистър.

Медия: КЛАСА – 23 НОЕМВРИ, СТР.16

Заглавие: Камен Колев, зам.-председател на БСК:

Бизнесът трудно осигурява финансиране на европроектите

По всичките оперативни програми са разплатени малко над 1%. Две години вече минаха и положението с усвояването на европейските фондове започва да става критично, защото парите от 2007 г. могат да се харчат най-късно през 2010 г. А в момента основният проблем е, че все още няма приети оценки за съответствие и не може да се правят разплащания със средства от структурните фондове. Преведени са около 700 – 800 млн. евро, с тези пари плюс националното съфинансиране се прави авансиране, но средствата ще трябва да се върнат, ако не бъде одобрена оценката за съответствие. По ОП "Конкурентоспособност", която е 100% програма на бизнеса, стартираха доста схеми, но почти няма плащания. През 2007 г. и 2008 г. имаше забавяне в сроковете при обработване

на проектите, вече може да се каже, че това е преодоляно и проектите се оценяват в рамките на три месеца. Безспорен факт е обаче, че няма крайни разплащания, което да се брои за усвояване на европейския ресурс.

Трябва помощ за подготовка на книгата

Фирмите, особено по-малките, имат сериозна необходимост от методическа подкрепа. Бенефициентите са затруднени как въобще самата своя идея да превърнат в проект, те имат нуждата от информация дори как да си попълнят формулярите. Ако пък бъдат класирани, не успяват да подготвят тръжните документи, защото средствата се харчат по реда на обществените поръчки. Затрудняват се при самото оформяне на техническата документация, при избора на изпълнител на проекта и т.н. Но в Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия съществува конфликт на интереси. Понеже там оценяват проектите, експертите се въздържат да дават консултация. По някои от схемите е предвидено 20% авансовото финансиране. От БСК настояваме авансовите суми да се повишат до 30%, убеден съм, че това предложение ще бъде прието. Но пък за самото авансиране се изисква банкова гаранция, която се издава, при условие че фирмите имат пари в трезора. В крайна сметка тези непосилни изисквания обезсмислят въобще авансирането на проектите. Затова предлагаме да се признава не само банкова гаранция, същата роля да изпълнява и записната заповед. Има и друго неудобство - със собствени средства бенефициентът трябва да дофинансира до 100% проекта и едва след като го изпълни, ще му възстановят сумите. Това е доста затрудняващо, защото фирмите не разполагат с налични средства и са принудени да търсят заеми. А как да го направят малките предприятия, които са тежко засегнати от режима на кредитиране. Мнозина ще кажат, че по тези причини е създаден финансовият инструмент JEREMIE.

Необходими са пари за гаранционни рискове

Действително става дума за 200 млн. евро, които Европейският инвестиционен фонд ще мениджира. Сключено е споразумението, уточнени са условията, Народното събрание е потвърдило договора. Но оттук натам движение няма. А трябва да се изгради холдингово дружество, което ще предоставя средства за изграждане на гаранционни рискове и фондове, за да подпомогне достъпа до финансиране по оперативните програми. Банките например ще издават гаранция срещу 50% обезпечение, защото другите 50% ще се поемат от гаранционен фонд. Но за JEREMIE се говори вече две години и докато не заработи системата, фирмите ще имат сериозни трудности да осигурят финансиране на европроектите, които са спечелили. Но най-важното е бенефициентите да знаят какви схеми ще излизат по отделните оперативни програми, за да си правят планове във времето. Един път завинаги трябва да се реши и въпросът със сроковете. Често от момента на подаване на документите до сключването на договора минават 7, 8 и повече месеца. Но през този период се изменя конюктурата, вече са излезли нови технологии, по-модерно оборудване. За да не се губи излишно време, предлагаме на собствен риск фирмата да започне да изпълнява проекта. Тази възможност се допуска в Програмата за развитие на селските райони. Защо да не бъде прехвърлена и в другите оперативни програми, след като е установено, че работи добре.

Медия: *СЕГА – 23 НОЕМВРИ, СТР.11*

Заглавие: *Държава в забава*

Автор: Емил Хърсев, д-р ик.

Нелепа дискусия се вихри между държавни чиновници, банкови сановници и камерен хор (стопанска, строителна камара и неколцина солисти). Ето либретото: държавата е правила обществени поръчки, но бюджетът е опразнен (вие знаете от кого); министерствата пари нямат. Кабинетът не можел да развърже кесията, защото в края на годината хазната трябва да е "на фитка" (без дефицит), държавният дълг не бивало да се увеличава, фискалният резерв не бивало да намалява, а данъците не трябвало да се пипат. Така страната ще заслужи похвала и входен билет за ЕРМ (европейския резервен механизъм, чистилището пред еврозоната). Затова сега гледаме бирника в ролята на Андрешко: ще приложим стария български фискален трик, но наопаки. Един революционен прочит. За да изхитрим европейците и да покажем вързан бюджет, държавата ще спре да плаща на своите доставчици. Плащанията ще повисят в забава, докато оберем овациите и се настаним в ЕРМ. Ако дотогава не текат отново обилни постъпления в бюджета, щяло да се мисли към юли да се издои свещената крава фискален резерв и да се разплатят бакиите. Сиреч държавата ще зареже в дълговото блато фирмите, сглупили да доставят на ненадежден платец като нея. Тези фирми ще бъдат тройно прецакани: според договорите за обществена поръчка държавният възложител плаща не знам колко дни, след като доставчикът представи оригинална фактура. Ето какво става: Наивник се е подлггал да спечели търг да достави на държавата 100 принтера по 1000 лева. Дава банкова гаранция за договора, тегли 70 000 лв. заем и доставя принтерите. Слага си 10% печалба и още 20% ДДС във фактурата и я предава. Тегли още 20 000 лв. заем да внесе ДДС и зачаква. Държавата си има 100 принтера безплатни, взела отгоре на това 20 хил. лв. ДДС, но и не помисля да плаща. Тя нарича доставчика престъпник (трябвало да достави принтерите не по 1000 лв., най-ниската оферта на търга, а за не повече от 300 лв.), хвърля го на прокурор и маха пръст: ти си бандит, няма да ти платя и пара. Ходи, съди ме. Плати 1000 лв. държавна такса, дай 5-6 хил. на адвокат, тичай 5-6 години на три инстанции. Ако дочакаш, може да вземеш пари. А дотогава - забава! Вестниците пишат, че идеолозите на тънката бюджетна врътка се хвалили, че ефектният номер със забавените плащания хем щял да покрие бюджетния дефицит, хем да осигури на хазната безлихвен кредит. Оставало само да съберат банките

да ги натиснат да кредитират кредиторите на държавата, за да не опружат копита, докато траят за зелена трева. Трябвало да се подпише "някакъв договор". Сега всички умуват какъв. Разбира се, от забавата всички губят и никой не може да спечели. Само от незнание може да си помисли някой, че забавата на държавата скрива дълга. Независимо дали ще го поеме бюджетът и дали ще го отрази статистиката, дългът си е дълг. Всеки икономист у нас и в Европа добре знае, че всичко, което държавата, нейните министерства, агенции, общини, училища, болници и пр. са поръчали, но не са платили и дължат, се нарича дълг. И ако е натрупан през тази година, а до 31 декември не е платен, значи бюджетът е на минус с тази сума, дори и на книга да е завършил без дефицит. И дефицитът, и ръстът на дълга ще влязат в сметките на европейските проверители, дори да липсват от българския бюджет и официалната ни статистика на държавния дълг. По-лошо е дори, защото мъглата надува теглата. Няма данни за неплатените сметки на държавата. Кръжат оценки по слух: ту че са 1.5 млрд., ту че надхвърлят 6 млрд. Европейците, като ни мерят за ЕРМ по калъпа на Маастрихтските критерии, ще сметнат 7 млрд. лв. Тях няма да слъжем, себе си (пак) ще прецакаме в играта на сляпа баба. И още нещо: бюджетът скъпо ще плати забавата. Зла лъжа е, че насилственият кредит, който бюджетът тегли от доставчиците си, е безлихвен. Той ще трябва да се плаща с лихвите и с неустойките. Само законовата лихва е 10.61% годишно. Но ще има и неустойки за неизправната държава, защото доставчиците губят от лихвите, които те плащат на банките, от такси и съдебни разноски. Ако забавата трае дълго, доставчиците ще трябва да съдят държавата, макар че поначало се плашат от раздори с властта. Загубите им ще го наложат. Най-добре да развържем резерва веднага Резервът сега носи на фиска символична лихва под 1%, а за "безлихвения кредит" бюджетът ще плаща 11% + неустойки. Загубите от разбитата икономика, заглобените фирми, предизвиканата от самата държава ликвидна криза дори няма да броим. Друг възможен вариант е самата държава да емитира 2 млрд. лв. държавни книжа и да плати дължимото. Така ще получи ниски лихви. Трети вариант е държавата да постъпи по латиноамерикански. Вместо да плати в пари, да раздаде на доставчиците дългови записи (бонове, ваучери, както и да им вика) за безспорно дължимите суми. Фирмите могат да продадат тези книжа на банките и дори закъсалите от тях ще прескочат трапа. С държавните дългови книжа поне е сигурно, че лесно ще вземат кредит, и то при нелоши лихви (само двойни на тези, които държавата ще получи, ако сама емитира книжа). Идеята да се увещават банки да кредитират държавните доставчици няма да я бъде, ако властта отказва да признае сумата на дълга и да каже кога ще го плати. Забавата трябва да има край. Иначе се казва мораториум.